

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720203106
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6720203106.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkýň JUDr. Renáty Deákovéj a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, v právnej veci žalobkyne: F. M. F., nar. XX. júna XXXX, bytom V. XXXX/X, XXX XX O., proti žalovanému: F. Q. O., nar. XX. marca XXXX, bytom V. XXXX, XXX XX O., zastúpený Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kost'ovou, advokátkou, so sídlom AK Pod Donátom 5, 965 01 Žiar nad Hronom, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 8C/26/2020-125 zo dňa 24. augusta 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaný **m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, ktoré mu je žalobkyňa **p o v i n n á** zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 8C/26/2020-125 zo dňa 24. augusta 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalobu v celom rozsahu zamietol (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré mu je žalobkyňa povinná zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (druhá výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd určil, že žalovaný zverejnením tlačoviny O. nadovšetko dňa XX.XX.XXXX neoprávnene zasiahol do jej práva na ochranu osobnosti; žiadala, aby súd zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3.000,-Eur; žiadala, aby súd určil, že žalovaný je povinný doručiť jej na adresu trvalého bydliska a zverejniť na úradnej tabuli mesta Hriňová po dobu 15 dní od právoplatnosti rozsudku písomné ospravedlnenie v znení: „Vážená pani F. M. F., mojím nezákonným konaním došlo k zásahu do Vášho práva na ochranu mena a občianskej cti, čo predstavuje neoprávnený zásah do Vašich osobnostných práv. Som si vedomý, že moje konanie bolo v hrubom rozpore so slušným správaním a čestným bojom o post primátora mesta Hriňová, keď som Vaše meno ako meno jediného protikandidáta pošpinil a znevážil v očiach našich spoluobčanov. Za tento zásah sa Vám hlboko ospravedlňujem.“ Žalobkyňa sa napokon domáhala, aby žalovaný zabezpečil výrobu, vydanie a distribúciu ospravedlnenia pre občanov mesta Hriňová v počte 2500 kusov, a to rovnakým spôsobom ako bola distribuovaná tlačovina s názvom Hriňová nadovšetko. Uplatnila nárok na náhradu trov konania. Žalobkyňa v žalobe zdôraznila, že v komunálnych voľbách v roku 2018 ona ako aj žalovaný kandidovali na post primátora mesta Hriňová; žalovaný ako verejne známa osoba prostredníctvom tlačoviny s názvom Hriňová nadovšetko zverejnil báseň s názvom „Komunálne voľby;“ uvedenou básňou

zasiahol do práv žalobkyne, nakoľko sú v nej závažné obvinenia a absolútne nepravdivé tvrdenia. Poukázala na obsah básne, na jej jednotlivé slohy a zdôraznila z nich vyplývajúce obvinenia a nepravdivé tvrdenia. V podanej žalobe rozporovala jednotlivé tvrdenia vyplývajúce z inkriminovanej básne, a to vo vzťahu tvrdeniu o tom, že mala byť zo zamestnania na obecnom úrade vyhodená, že spôsobila rozvrat vzťahov na obecnom úrade, že mala nesprávne vykonávať svoju robotu, že má byť napojená na osoby z podozrivých kruhov a že má mieniť rozkradnúť majetok obce Hriňová. Žalobkyňa v žalobe zdôraznila, že nemala záujem vyvolať súdny spor, listom vyzvala žalovaného, aby sa zdržal zásahov do jej práv na ochranu osobnosti; žalovaný žiadosť odignoroval. Reagoval až na výzvu právnej zástupkyne, pričom odmietol zodpovednosť za akékoľvek konanie, ktoré by zasahovalo do práv žalobkyne. V žalobe uzavrela, že pokiaľ ide o kritiku, tak táto je dôležitá, ak je konštruktívna; tvrdenie a informácie uvedené v inkriminovanej básni nie sú kritikou; zasahujú neoprávnene do jej osobnostných práv. Zo strany žalovaného pritom nedošlo k žiadnym krokom, ktoré by zmiernili alebo napravili zásahy do jej osobnostných práv. Navyše zdôraznila, že žalovaný je už tretie volebné obdobie primátorom mesta a jeho pozícia je mienkotvorná.

1.2 Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť. Nepoprel, že počas komunálnych volieb v roku 2018 v rámci predvolebnej kampane distribuoval tlačovinu s názvom Hriňová nadovšetko, ktorej prílohou bola aj báseň s názvom „Komunálne voľby 2018.“ Mal však za to, že obsahom básne objektívne nemohlo dôjsť k žiadnemu zásahu do osobnostných práv žalobkyne. V básni sa nenachádzajú žiadne nepravdivé údaje, ani údaje, ktoré by mohli pôsobiť v spoločnosti hanlivo a urážlivo a ani údaje, či tvrdenia, ktoré by boli spôsobilé znížiť vážnosť, česť a dôstojnosť žalobkyne v očiach občanov a tým ohroziť jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Obsah básne nemohol spôsobiť a nespôsobil neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne, nemožno ho považovať za difamujúci ohľadom jej osoby. Žalobkyňa pritom ani nepreukázala, že by báseň znížila jej šance ako kandidátky na post primátora mesta; žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno. S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj rozhodnutia vyšších súdnych autorít zdôraznil, že verejne činné osoby sú povinné v prípade konkurencie práv, a to práva na slobodu prejavu a práva na ochranu dobrej povesti zniesť vyššiu mieru kritiky; intenzita zásahu do osobnostných práv verejného činiteľa by mala byť v jeho prípade vyššia ako u fyzických osôb na to, aby bolo možné poskytnúť ochranu pred takýmto zásahom; verejná činnosť jednotlivých osôb môže byť tiež verejne posudzovaná, a to i kriticky, pričom pokiaľ ide o hodnotiace úsudky, je potrebné vychádzať z prezumpcie dovolenej kritiky. Ak je hodnotiaci úsudok vyjadrený formou preháňania a nadsázky, hoci by bol aj veľmi tvrdý, neznamená to, že kritický prejav je prejavom nedovoleným. Žalovaný zdôraznil potrebu vykonania testu proporcionality za účelom posúdenia primeranosti zásahu do osobnostných práv žalobkyne; mal za to, že občania mali právo mať informácie o osobe žalobkyne, jej dovtedajších pracovných úspechoch, či neúspechoch a jej podnikateľských aktivitách. Poukázal pritom na dovtedajšie pôsobenie žalobkyne v obchodných spoločnostiach, z ktorého vyvodil, že žalobkyňa má za sebou pochybnú podnikateľskú minulosť a jej morálny profil nedáva záruku toho, že by vo funkcii primátora dokázala zastávať a náležite riadiť veci verejné. Namietol tiež svoju pasívnu vecnú legitimitáciu, nakoľko mal za to, že nie je tým, koho konanie spôsobilo, resp. mohlo spôsobiť zásah do osobnosti fyzickej osoby žalobkyne.

1.3 Okresný súd aplikoval ustanovenie čl. 10 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 19 ods. 1, čl. 26 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 2, ods. 4 Ústavy SR, ustanovenie § 11, § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, oboznámil sa so žalobou, vyjadreniami strán sporu, vykonal dokazovanie listinami predloženými stranami sporu, najmä pokiaľ ide o tlačovinu Hriňová nadovšetko, Dohodu o skončení pracovného pomeru medzi zamestnávateľom Mestom Hriňová a žalobkyňou ako zamestnankyňou, vykonal dokazovanie inventarizačnou správou ústrednej inventarizačnej komisie o výsledku inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31.12.2011, výzvou žalobkyne žalovanému na zverejnenie ospravedlnenia, výzvou právnej zástupkyne žalobkyne žalovanému, odpoveďou žalovaného, odpoveďami na žiadosti o poskytnutie informácie vo vzťahu k trestným konaniam, výpismi z obchodného registra spoločnosti SEGERO s.r.o., ZOMAT, s.r.o., TERMINAL 2, s.r.o., Gamart - Bazart, s.r.o. v likvidácii.

1.4 Okresný súd pred vecným preskúmaním žaloby skúmal pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného, pričom vyvodil, že v spore pasívne vecne legitimovaným. Nebolo totiž sporné, že vydanie tlačoviny s názvom Hriňová nadovšetko zabezpečil žalovaný, ktorý zároveň zabezpečil aj distribúciu tejto tlačoviny na vlastné náklady z prostriedkov svojho transparentného účtu. Žalovaný tak zapríčinil vydanie tlačoviny aj s básňou, v zmysle ktorej sa žalobkyňa cíti dotknutá na svojich právach.

1.5 Za nesporné skutočnosti okresný súd ustálil, že pred komunálnymi voľbami v novembri 2018 na primátora Mesta Hriňová dal žalovaný zverejniť prostredníctvom tlačoviny s názvom Hriňová nadovšetko inkriminovanú báseň na vlastné náklady a dal ju distribuovať do jednotlivých domácností v obci Hriňová. V rámci volieb za primátora kandidovala žalobkyňa ako aj žalovaný. Sporné ostalo, či predmetná báseň mohla zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne spôsobom, že by bola objektívne spôsobilá takého zásahu, ako predpokladá ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

1.6 Okresný súd ustálil, že v prejednávanej veci sú v kolízii právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti s právom na slobodu prejavu. Z uvedeného dôvodu vykonal test proporcionality uplatnenia týchto práv a s poukazom na závery vyplývajúce z rozhodnutí vyšších súdnych autorít konštatoval, že každý zásah do práva na ochranu osobnosti musí bezprostredne súvisieť s porušením chráneného základného práva; musí ísť o zásah neoprávnený, ktorý presiahne svojou intenzitou mieru, ktorú v demokratickej spoločnosti už nemožno tolerovať; pri porovnávaní týchto práv nie je rozhodujúci subjektívny pocit osoby, ktorej sa výroky týkajú, ale objektívne hľadisko. Poukázal na rozdiel medzi skutkovým tvrdením a hodnotiacim úsudkom; hodnotiaci úsudok poskytuje širšiu mieru ochrany slobody prejavu. Hodnotiaci úsudok nie je možné dokazovať, nakoľko ide o zaujatie určitého subjektívneho postoja osoby a nie skutkových tvrdení, ktoré by sa tejto osoby dotýkali. Vo vzťahu k testu proporcionality okresný súd zdôraznil, že v konaní o ochranu osobnosti sa štandardne vykonáva preskúmaním výrokov s poukázaním na otázky kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovoril, resp. uverejnil; jednotlivé odpovede musia v celkovom svojom vyjadrení vyjadriť, či došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti na jednej strane, resp. či nedošlo k porušeniu tohto práva, ale prevažuje právo na slobodu prejavu druhej strany.

1.7 V napadnutom rozsudku okresný súd preskúmal namietané výroky, resp. hodnotiace úsudky z inkriminovanej básne vo vzťahu k odpovediam na otázky kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovoril; ustálil, že žalovaný a žalobkyňa požívali status verejne činnnej osoby; ustálil, že osoby v rámci politického boja môžu používať aj tvrdšie vyjadrenia o iných kandidátoch, ide o súčasť demokratických výsad a princípov v rámci spoločnosti. Ďalej konštatoval, že žalobkyňa ako kandidátka v komunálnych voľbách bola verejne činnou osobou; takéto osoby musia strpieť zvýšenú kontrolu verejnosti nad činnosťou, ktorú vykonávajú; u osôb verejného záujmu dochádza k zúženiu priestoru ich súkromnej sféry, v dôsledku čoho sa primerane znižuje aj úroveň rozsahu ochrany ich osobnostných práv. Žalobkyňa v inkriminovanej básni nebola označená menom a priezviskom; báseň poukazovala nielen na osobu žalobkyne a časť, ktorá sa jej mala týkať, netvorila ani tretinu básne. Vyjadrenia uvedené v básni okresný súd považoval za určitý hodnotiaci úsudok samotného autora básne, nejde tak o skutkové tvrdenia. Báseň bola distribuovaná v čase predvolebnej kampane; v takomto čase je verejnosť zvyknutá na zvýšené kritické poukazovanie aj za hranicou kritického myslenia z dôvodu politického boja o verejné posty. Nie je ničím výnimočné, keď jeden kandidát o druhom tvrdí určité hodnotiace úsudky, ktoré môže byť až za hranicou pravdivosti; nemôžu však jednoznačne zasahovať nad mieru potrebnú v rámci ochrany demokracie. Okresný súd poukázal na časový aspekt, odstup od zverejnenia básne a podania žaloby; ujma spôsobená žalobkyňou sa plynutím času môže zmenšovať, na ktorú skutočnosť súdy v rozhodovacej činnosti prihladajú. V rámci testu proporcionality tiež okresný súd ustálil, že išlo o miestnu tlačovinu, báseň bola zameraná len na región mesta Hriňová a nebola adresovaná v rámci celého Slovenska.

1.8 Na základe vyššie uvedeného okresný súd ustálil, že hodnotiace úsudky uvedené v inkriminovanej básni nie sú hanlivé; nie sú v nich použité invetívny, vulgarizmy, či osočovanie osoby žalobkyne v takom rozsahu, že by tieto mohli byť považované v rámci ochrany osobnosti za také, ktoré by do nej zasahovali. Z výrokov uvedených v básni nevyplýva, že by žalovaný úmyselne mieril slovami s cieľom zasiahnuť do cti, či dôstojnosti žalobkyne ako súkromnej osoby, nakoľko báseň bola distribuovaná vo vzťahu k osobe verejného záujmu. Vyjadrenia v básni neprekračovali prípustnú mieru kritiky, ide o hodnotiace úsudky v rámci slobody prejavu, a to aj s prihliadnutím na osobu autora básne. Jazyk, ktorý autor básne použil, podľa názoru okresného súdu nemohol uraziť; išlo o verejnú vec a verejnú činnosť jednotlivých osôb môže byť posudzovaná verejne, a to i kriticky. Išlo o kritiku konania osoby, ktorá by v prípade úspechu v komunálnych voľbách mala vplyv aj na nakladanie s verejnými prostriedkami; miera expresivity použitá v básni nebola v značnom nepomere k cieľu jeho kritiky a obsahu básne.

1.9 Na základe uvedeného okresný súd ustálil, že k zníženiu vážnosti žalobkyne v jej postavení spoločnosti, verejnom i súkromnom živote nedošlo, nemalo takú intenzitu, ktorá by zasiahla do jej práv. S

poukazom na závery vyplývajúce z rozhodnutí vyšších súdnych autorít okresný súd uzavrel, že sloboda prejavu je nevyhnutná pre demokraciu a pre tvorbu slobodnej verejnej mienky v otvorenej spoločnosti, je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verým veciam, vynášať o nich hodnotové sudy. Aj pri kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú. Sloboda prejavu predstavuje pritom jeden zo základných pilierov demokracie, uplatňuje sa nielen voči informáciám a myšlienkam, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sú pokladané za neškodné a neutrálne, ale aj voči tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva, čo je dané požiadavkami pluralizmu, znášateľnosti a otvorenosti, bez ktorých nemožno hovoriť o demokratickej spoločnosti. Aby bola žalobkyňa v spore úspešná, báseň by sa nemohla týkať jej ako kandidátky na primátorku Mesta Hriňová a nemohla by byť zverejnená pred konaním týchto volieb. Z uvedeného dôvodu, s prihliadnutím na čas vydania básne a skutočnosť, že žalovaná v tomto čase vystupovala ako osoba verejného záujmu, okresný súd uzavrel, že žaloby nie je dôvodná, a preto ju v celom rozsahu zamietol.

1.10 Okresný súd sa vysporiadal s nevykonaním dôkazov navrhnutých žalobkyňou a žalovaným, výsluchmi jednotlivých navrhnutých svedkov z dôvodu, že tieto neboli potrebné pre rozhodnutie súdu. Nebol dôležitý subjektívny názor jednotlivých osôb, ale závery vyplývajúce z testu proporcionality a až po jeho vykonaní súd mohol zväžiť potrebu vypočutia navrhnutých svedkov. Nakoľko mal za to, že výpovede navrhovaných svedkov by rozhodnutie neovplyvnili, navrhované dôkazy nevykonal.

1.11 Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania okresný súd aplikoval ustanovenie § 255 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a žalovanému, v spore v celom rozsahu úspešnému, priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa (ďalej aj „odvolateľka“), v ktorom navrhla, aby odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 388 C.s.p. napadnutý rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, alternatívne navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Napadnutý rozsudok okresného súdu považovala za nesprávny a tvrdila, že okresný súd sa dôkladne neoboznámil so skutkovým stavom veci, vykonané dôkazy nevyhodnotil v súlade s procesnými zásadami, a teda zásadou voľného hodnotenia dôkazov a vec nesprávne právne posúdil.

2.1 V konkrétnostiach uviedla, že žalovanému neupiera právo na slobodné vyjadrenie svojho názoru, avšak tieto vyjadrenia musia spĺňať kritériá pravdivosti, slušnosti a zachovania dôstojnosti. K záveru súdu prvej inštancie o tom, že v inkriminovanej básni nebola označená zdôraznila, že v komunálnych voľbách na post primátora Hriňovej v roku 2018 boli len dvaja kandidáti, a teda je absolútne vylúčené, aby osoba, na ktorú sa obsah básne vzťahuje, nemala byť identifikovaná ako žalobkyňa. V regióne mesta Hriňová sa každý s niekým pozná; publikovaním básne došlo k diskreditačnej kampani zo strany žalovaného a jeho sympatizantov; publikovaním básne došlo k takému zásahu do práv žalobkyne, ktorý už nie je možné nijako napraviť. Bol to žalovaný, ktorého zaťažuje bremeno dôkazu o tom, že jeho tvrdenia sú pravdivé, avšak ani žalovaný nie je oprávnený zasahovať do osobnostných práv žalobkyne tvrdeniami, ktoré majú difamačný charakter. Úroveň prerozprávania v básni je z hľadiska publikačného a literárneho mimoriadne nízka, uvedené nemôže reparať ani tvrdenie, že báseň napísal podpoliansky zabávač, nakoľko báseň nie je humorného charakteru, ktorý uvádza žalovaný. Žalovaný tak vo verejnom priestore využil primitívny jazykový prejav, ktorého účelom bolo znechutenie, nedôvera a nenávisť voči osobe žalobkyne.

2.2 Odvolateľka namietla závery vyplývajúce z rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k vykonanému testu proporcionality, a to posúdením odpovede na otázky, kto, o kom, čo, kde, kedy a ako; zdôraznila, že žalovaný bol a aj je verejne činnou osobou, primátor Mesta Hriňová a zároveň poslancom Banskobystrického samosprávneho kraja. Na žalobkyňu sa pritom nemôže vzťahovať status verejne činnnej osoby, nakoľko doposiaľ nezastávala žiadnu pozíciu v štátnej a verejnej správe a nikdy nebola politicky činná. V danom prípade práve verejne činná osoba zneužila svoje postavenie na to, aby napádala a škandalizovala doposiaľ výsostne súkromnú osobu. S poukazom na závery vyplývajúce z rozhodnutí vyšších súdnych autorít zdôraznila, že zo strany žalovaného nešlo o kritiku, nakoľko za kritiku nemožno považovať tvrdenia, ktorých výsledok nemožno vyvodiť zo skutkových okolností uvádzaných v opisovanom skutkovom deji; kritika musí vychádzať z pravdivých skutočností a dôsledkom zamlčania niektorých skutočností je negatívne skreslenie celého skutkového záveru o činnosti konajúcej osoby.

Uvedenie takýchto skutočností nemožno považovať len za kritiku. Ak by aj išlo o kritiku, ide o kritiku neprimeranú, spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Pokiaľ ide o odpoveď na otázku čo, žalobkyňa preukázala, že informácie v predmetnej básni boli zásadne nepravdivé a ak okresný súd ustálil, že ide len o hodnotiace úsudky zverejnené v rámci medzí práva na slobodu prejavu, žalobkyňa zdôraznila, že ani sloboda prejavu nie je bezbrehá a z toho dôvodu nemožno zverejňovať akékoľvek hodnotiace úsudky, úsudky excesívne a prehnané, úsudky, ktoré nemajú žiadnu faktickú základňu. Ak okresný súd ustálil, že ide o hodnotiace úsudky, tieto mal posúdiť v intenciách, či boli podložené objektívne existujúcimi skutočnosťami. Nestotožnila sa tak so závermi súdu prvej inštancie, ktorý ju spoločne so žalovaným akoby kriminalizoval, a to v súvislosti s účasťou s inými osobami v obchodných spoločnostiach. V tomto smere zdôraznila, že v trestných konaniach vystupovala ako poškodená, resp. ako svedok; aj z uvedeného dôvodu považovala obsah básne za nepravdivý a účelový s cieľom poškodiť žalobkyňu s následkami, ktoré u nej doposiaľ pretrvávajú. Žalovaný sa snažil vyvinieť z toho, že predmetnú báseň publikoval, avšak rozhodne nepreukázal, že by sa žalobkyňa dopúšťala akýmkoľvek spôsobom trestnej činnosti. Už v konaní pred súdom prvej inštancie žalobkyňa odmietla tvrdenie vyplývajúce z inkriminovanej básne, že mala byť z úradu vyhodená, nakoľko preukazovala a preukázala, že pracovný pomer bol skončený dohodou. V predmetnej básni tak boli uvedené nepravdy, čím došlo k zásahu do práv žalobkyne; s uvedeným sa súd prvej inštancie nevysporiadal. Taktiež tvrdila, že okresný súd zľahčil rozsah zásahu do osobnostných práv žalobkyne, keď argumentoval, že ide o miestnu tlačovinu; vzhľadom na počet výtlačkov a počet obyvateľov mesta Hriňová nie je vylúčené, že sa k básni a samotnej tlačovine dostali aj početní obyvatelia Podpoľania; negatívna publicita žalobkyňu zasiahla vysokou mierou intenzity, spôsobené následky nie sú napravitelné. Napokon vo vzťahu k vykonanému testu proporcionality zdôraznila, že žalovaný báseň uverejnil v rámci predvolebnej kampane s cieľom zvýšiť svoje šance na výhru vo voľbách a obsahom tlačoviny je predmetná báseň, ktorá je poburujúca, naliehavá, znepokojujúca a emočne prifarbená. V konečnom dôsledku tak uvedená báseň ovplyvňuje adresátov vo viacerých sférach a burcuje ho k nedôveryhodnosti k osobe žalobkyne.

2.3 Žalobkyňa tvrdila, že práve navrhovaní svedkovia boli objektívne spôsobilí ozrejmiť mieru zásahu do osobnostných práv žalobkyne a potvrdiť, že tento zásah trvá, čo vyplýva z prehlásenia Antona Trebuľu. O žalobkyňu prevláda názor, že je podvodníčka a tento názor živí aj žalovaný, čo žalobkyňa preukazovala vyhláseniami pripojenými k odvolaniu. Súd prvej inštancie sa stotožnil so stanoviskom žalovaného, ktorý sa vyjadril, že je možné rozhodnúť len na základe listinných dôkazov bez nutnosti vykonávania hlbšieho dokazovania výsluchom žalobkyňou navrhovaných svedkov. Napokon žalovaný tvrdil, že v básni nie sú uvedené žiadne nepravdivé informácie, avšak nepredložil súdu prvej inštancie žiadne dôkazy preukazujúce akékoľvek morálne zlyhanie žalobkyne a ani to, akú povesť žalobkyňa mala mať pred vydaním inkriminovanej básne. Žalobkyňou navrhovaný svedok naopak v čestnom vyhlásení uviedol, že názor na osobu žalobkyne bol pred zverejnením básne iný, s jej vyjadreniami sa súd prvej inštancie nevysporiadal, nezisťoval pravdivosť týchto tvrdení.

2.4 Žalobkyňa zotrvala na tvrdení, že svojím obsahom báseň znevažuje osobnosť žalobkyne, a preto neobstojí tvrdenie žalovaného, že sa v básni nenachádzajú žiadne nepravdivé tvrdenia, najmä pokiaľ žalovaný žiadne dôkazy preukazujúce opak nepredložil. Ak v tomto smere žalovaný poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/399/2016 zo dňa 14.10.2017, tieto závery nie je možné pripodobňovať na prejednávajúcu vec, nakoľko v tomto spore kandidoval na post primátora poslanec, a teda osoba už verejne činná; v osobe žalobkyne išlo do toho času výsostne o súkromnú fyzickú osobu, ktorá sa kandidatúrou nestáva politikom. Verejne činnou osobou bol práve žalovaný a bolo potrebné byť obozretný, či mu išlo o zaujatie, pritiahnutie pozornosti na svoju osobu a získanie volebných hlasov, alebo o blaho a rozvoj mesta Hriňová. Žalobkyňa tvrdila, že motívom žalovaného bol politický kalkul a vyvolanie nedôvery v žalobkyňu všeobecne. Odvolateľka uzavrela, že súd prvej inštancie bol povinný preskúmať kolíziu dvoch základných práv, a to práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti ako aj práva na slobodu prejavu. Je zrejmé, že okresný súd dal prednosť právu na slobodu prejavu, hoci každý zásah do práva na ochranu osobnosti musí bezprostredne súvisieť s porušením chráneného základného práva; musí o zásah neoprávnený, ktorý presiahne svojou intenzitou mieru, ktorú v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať. Pri porovnaní týchto práv nie je rozhodujúci subjektívny pocit osoby, ktorej sa výroky týkajú, ale objektívne hľadisko, čo znamená, že takúto ujmu by v danom mieste, čase v postavení tej osoby, ktorej práva by mali byť narušené, vnímala aj každá iná fyzická osoba. Uvedené závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/137/2008 zo dňa 18.02.2010 presne vystihujú, že tak ako porušenie základného práva pociťuje žalobkyňa, presne takým istým spôsobom by túto ujmu v danom čase, mieste, postavení

vnímala aj každá iná fyzická osoba, a teda aj žalovaný, ktorý zásah do práva žalobkyne absolútne popiera.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobkyňu zaviazal k povinnosti náhrady trov odvolacieho konania. S napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie sa v plnom rozsahu stotožnil a mal za to, že tento jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za také, ktoré má oporu vo vzťahu k príslušným všeobecne záväzným právnym predpisom ako aj vo vzťahu k ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít.

3.1 Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaný zdôraznil, že žalobkyňa až v štádiu odvolacieho konania predkladá súdu listiny a z týchto písomností vyvodzuje tvrdenia použiteľné pre potreby svojej odvolacej argumentácie. Žalobkyňa tak koná napriek tomu, že jej nič nebránilo, aby dané listiny predložila už v štádiu konania pred súdom prvej inštancie; nerešpektuje tak koncentračnú zásadu vyplývajúcu z ustanovenia § 153 ods. 1 C.s.p. Navyše ide o neprípustné novoty v zmysle ustanovenia § 366 C.s.p., keď žalobkyňa v odvolacom konaní uvádza skutkové tvrdenia a predkladá dôkazy, ktoré mohla uviesť a predložiť už v konaní pred súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k čestnému prehláseniu F. T. K. a čestným prehláseniam pána F. L. a X. B. žalovaný navyše uviedol, že ide o osoby, ktoré sú voči žalovanému zaujaté, čo vyvodil z toho, že napr. T. K. je osobou, vo vzťahu ku ktorému podal v roku 2013 podnet na začatie trestného stíhania pre podozrenie zo spáchania trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia; zároveň bol T. K. dňa 23.09.2013 písomne upozornený na porušovanie pracovnej disciplíny. Taktiež bol členom volebného tímu žalobkyne v kampani do komunálnych volieb; je tak celkom jednoznačne vo vzťahu k osobe žalovaného zaujatý. V osobách F. L. a X. B. ako konateľov spoločnosti EKOKANAL, s.r.o. ide o osoby, ktoré mali vykonávať dodávku a montáž žľaboviek pre objednávateľa Stavebné bytové družstvo Hriňová; spoločnosť EKOKANAL, s.r.o. doručila Mestu Hriňová faktúru na montáž žľabov a žľaboviek, ktoré sú v rozpore s predchádzajúcou dohodou so Stavebným bytovým družstvom Hriňová; táto spoločnosť účtovala nielen vykonanie stavebných prác, ale aj prepravné náklady vo výške, ktorá bola v kolízii s cenovou ponukou pre SBD Hriňová. Zo strany Mesta Hriňová bola spoločnosti EKOKANAL, s.r.o. faktúra vrátená a sám žalovaný konateľovi spoločnosti prejavil nespokojnosť s nedodržaním dohody, fakturovanými položkami a prejavil nevôľu s navrhovaným vysporiadaním diela. Z uvedeného dôvodu žalovaný považoval osoby F. L. a X. B. vo vzťahu k jeho osobe za zaujatých, a teda ich tvrdeniam obsiahnutým v čestnom vyhlásení nemožno priznať žiadnu dôkaznú hodnotu. Pokiaľ ide o zamietnutie návrhu na vypočutie navrhovaných svedkov, žalovaný zdôraznil, že z obsahu čestných prehlásení predložených k odvolaniu vyplýva, že svedkovia sa žiadnym spôsobom nevedia vyjadriť k meritu prejednávanej veci; ich prípadné vypočutie nebolo spôsobilé zvrátiť dôkaznú situáciu v prejednávanej veci.

3.2 Žalovaný ďalej uviedol, že odvolacie argumenty žalobkyne sú prakticky výlučne len opakovaním jej procesnej argumentácie, ku ktorej sa podrobne vyjadril v konaní pred súdom prvej inštancie; na svoju argumentáciu žalovaný odkázal. Uviedol svoje vysvetlenie k tvrdeniam žalobkyne, vo vzťahu o žalobkyňou tvrdených vedomostí žalovaného o jej účasti v obchodných spoločnostiach.

3.3 Ak žalobkyňa citovala právne vety z viacerých súdnych rozhodnutí, žalovaný má za to, že tieto nemožno na prejednanú vec aplikovať. Z právnych záverov prevzatých z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pritom vyplýva, že sloboda prejavu sa vzťahuje nielen na informácie prijímané priaznivo, alebo na tie, ktoré sa považujú za neškodné, či bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré šokujú, urážajú alebo znepokojujú štát, či akúkoľvek časť populácie. V rozpore s tvrdením odvolateľky žalovaný ju považoval za osobu verejne činnú, už vzhľadom na jej kandidatúru na post primátora mesta. Okresným súdom bolo správne zistené, že žalobkyňa nebola v básni nijakým spôsobom označená a báseň nepoukazovala iba na osobu žalobkyne. Napokon poukázal na správny záver okresného súdu, že autorom básne bola osoba, ktorá je považovaná za podpolianskeho zabávača, ľudového básnika a ktorého väčšina básní je humorného charakteru. Aj z uvedeného dôvodu tak nemožno dôvodne tvrdiť, že inkriminovaná báseň bola objektívne spôsobilá svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry žalobkyne. V tomto smere poukázal na uznesenie Najvyššieho správneho súdu ČR sp.zn. Vol 33/2013 zo dňa 18.02.2013, z ktorého vyplýva, že je rovnako prípustné, aby sa v politickom slogane objavila istá miera prehánania, personalizácie, symboličnosti, či skratovitosti, pretože volič, podobne ako u bežných reklamných sloganov, s určitou mierou nadsázky pri tomto type politickej komunikácie počíta. Kritika protikandidáta je prirodzenou súčasťou predvolebného boja; samotní voliči

v rámci predvolebnej kampane očakávajú určitú mieru nadsázky a v zmysle judikatúry právnu ochranu prostredníctvom inštitútu ochrany osobnosti nemožno priznať len subjektívnemu pocitu dotknutých osôb.

4. Žalobkyňa sa k vyjadreniu žalovaného napriek výzve okresného súdu písomne nevyjadрила.

5. Žiadne ďalšie relevantné vyjadrenie podané nebolo.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa ustanovenia § 387 ods., ods.2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

6.1 Podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobkyne, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 C. s. p.). Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia uvádza, že rozsudok súdu prvej inštancie je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený; je z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní; je preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v podstatnej časti s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak ako sa premietla do napadnutého rozsudku; súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol prioritizujúc právo na slobodu prejavu pred prípadným zásahom do osobnostných práv žalobkyne. Odvolateľka v podanom odvolaní neuviedla žiadne nové dôvody, s ktorými by sa už súd prvej inštancie nevysporiadal, v prevažnej časti svojej argumentácie ponúka iné hodnotenie vykonaných dôkazov a namieta nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní žalobkyne bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie a z ktorého odvolací súd vychádzal; pre rozhodnutie odvolacieho súdu tak nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie. Odvolací súd tak stotožňujúc sa s argumentáciou súdu prvej inštancie na ňu v celom rozsahu poukazuje a iba pre úplnosť a reagujúc na odvolacie dôvody dodáva nasledovné dôvody:

8. Odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Zo žaloby a žalobnej argumentácie vyplýva, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala ochrany svojej osobnosti v zmysle ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, najmä ochrany mena, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Uplatnila nároky vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka; domáhala sa ospravedlnenia žalovaného spôsobom, akým do jej osobnostných práv zasiahol a satisfakcie v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3.000,-Eur. Zo žaloby vyplýva, že žalobca mal zasiahnuť do jej osobnostných práv distribúciou tlačoviny Hriňová nadovšetko obsahujúcej báseň s názvom Komunálne voľby, poukázala na konkrétne znenie časti básne, z ktorej vyvodila, že sa týka jej osoby a zasahuje do jej osobnostných práv:

Miestni partizáni potrebujú zmenu,
ako kandidáta navrhli si ženu.

Veď je veľmi múdra a robotná žena
iba raz z úradu bola vyhodená.
K spolupracovníckam priama a milučká
kým ju nechýtila pomstiaca horúčka.

Keď išiel primátor do Bystrickej VÚC-ky,
tak rozbila úrad len na také cucky.
Raz jej dali spraviť úradný majetok,

robota začatá, ale samý zmätok.

Ak nebude robiť tak ako je treba,
tak musí vyhodiť z kresla sama seba.
Tlačilo ju hore veľa dobrodruhov,
hlavne veľké esá z podozrivých kruhov.

Treba vziať do rúk a to čím najskorej
a rozkradnúť všetko, čo jesto v Hriňovej.
Veď je tu majetku ešte veľká kopa,
nech si ho rozdelia a po nich potopa.

8.1 Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na princípe objektívnej zodpovednosti; nevyžaduje sa zavinenie toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal; aktívne legitimovanou osobou je fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval. Právne prostriedky nápravy zásahu do osobnostných práv vyplývajú z ustanovenia § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka; fyzická osoba má právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do jej práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky takýchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Tieto prostriedky nápravy žalobkyňa uplatnila aj v prejednávanej veci.

8.2 Ak žalobkyňa v podanej žalobe namietala konkrétny obsah básne zverejnenej v tlačovine Hriňová nadovšetko a distribuovanej žalobcom okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že ide o hodnotiace úsudky; tieto nepovažoval za hanlivé v takom rozsahu, že by zasahovali do ochrany osobnosti žalobkyne; testom proporcionality dospel k záveru, že v osobe žalobkyne išlo o osobu verejného záujmu; išlo o hodnotiace úsudky v rámci slobody prejavu; k zverejneniu básne došlo pred komunálnymi voľbami a išlo tak o verejnú vec; výsledkom volieb má vplyv na možnosť nakladania s verejnými prostriedkami tej ktorej osoby; expresivita použitá v básni nebola v značnom nepomere k cieľu kritiky a obsahu básne; kritika osôb uchádzajúcich sa o verejné funkcie je výrazom demokratického princípu a participácie občianskej spoločnosti na veciach verejných; osoby verejne činné sú povinné strpieť vyššiu mieru kritiky pokiaľ ide o ich pôsobenie vo veciach verejných. S prihliadnutím na uvedené okresný súd založil svoje rozhodnutie na uprednostnení práva na slobodu prejavu pred právom na ochranu osobnosti.

8.3 Záver súdu prvej inštancie o tom, že namietané výroky v spornej básni sú hodnotiacimi úsudkami žalobkyňa v podanom odvolaní nenamietla.

9. Odvolací súd uvádza, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby možno vyvolať uverejnením nepravdivých údajov týkajúcich sa jej povesti; taktiež ho možno vyvolať uverejnením aj pravdivých údajov, ktoré ale majú v takom prípade osočujúcu povahu; pôsobia difamačne a vyvolávajú znevažujúci dojem. Neoprávnený zásah možno vyvolať aj pravdu skresľujúcimi údajmi, takéto údaje nie sú samé o sebe nepravdivé, ale forma ich podania a súvislosti, za ktorých boli podané, môžu viesť ku skresleniu informácie podávanej verejnosti. Napokon neoprávnený zásah možno vyvolať aj uverejnením hodnotiacich úsudkov (kritiky), pokiaľ tieto vybočujú z hraníc vecnosti, konkrétnosti a primeranosti.

9.1 Skutkové tvrdenia majú objektívnu povahu a je možné ich overiť; v skutkovom tvrdení ide o konštatovanie určitých skutočností, o empiricky overiteľné fakty. Naproti tomu hodnotiace úsudky sú vždy subjektívne, sú názorom toho, kto hodnotiaci úsudok vynáša. Existenciu faktov (skutkových tvrdení) je možné preukázať, vo vzťahu k hodnotiacim úsudkom nemožno naplniť požiadavku dokázať ich pravdivosť. Hodnotiace úsudky skutočnosť viac menej voľne interpretujú; hodnotiaci úsudok ako kritika neexistuje ako kritika objektívna ale iba ako kritika vecná a nevecná. Napokon v hraničných a sporných prípadoch môžu existovať aj tzv. hybridné výroky; jeden výrok môže obsahovať ako atribút skutkového tvrdenia tak aj atribút hodnotiaceho úsudku; posudzovaný výrok musí byť hodnotený v širšom kontexte; rozhodujúce bude celkové vyznenie konkrétneho prejavu. Hodnotiaci úsudok požíva z hľadiska slobody prejavu intenzívnejšiu ochranu ako skutkové tvrdenie (tvrdenie faktov); pre akceptovateľnosť hodnotiaceho úsudku je postačujúce, ak má určitý základ.

9.2 Odvolací súd v zhode so závermi súdu prvej inštancie konštatuje konflikt práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu; sloboda prejavu neznamená, že každý má právo povedať čokoľvek;

sloboda prejavu končí tam, kde začína právo druhého; slobody prejavu nemôže byť zneužitá na zásah do práva inej osoby. Okresný súd ustálil, že žalobným tvrdením bol zásah žalovaného do ústavného práva žalobkyne na ochranu osobnej cti a dobrej povesti; vyvodil však, že žalovaný realizoval svoje ústavné právo na slobodu prejavu. V takom prípade sú posudzujúce dve protichodné práva a rozhoduje, ktorému právu alebo záujmu pripíše väčší význam; rieši otázku, čo je pre spoločnosť dôležitejšie, či ochrana práva jednotlivca alebo sloboda prejavu. Pokiaľ ide o slobodu prejavu táto môže byť v zmysle článku 26 Ústavy slovenskej republiky obmedzená iba v prípade, že obmedzenie slobody prejavu je vymedzená v zákone a zároveň ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Ak ide o posúdenie obmedzenia prejavu slobody ako opatrenie v demokratickej spoločnosti, toto sa posudzuje v každom konkrétnom prípade individuálne; berie sa ohľad na obsah prejavu a záujem verejnosti o danú vec; či a prečo je pre spoločnosť významné vedieť obsah prejavu.

9.3 Napokon ku všeobecným pojmom odvolací súd zdôrazňuje, že judikatúra okruh osôb, ktoré považuje za osoby verejne činné, vymedzuje pomerne široko a za také považuje najmä politikov, ako aj iné osoby podieľajúce sa na činnosti vo veciach verejných; ale aj tzv. mediálne hviezdy, športovcov a umelcov. Vecou verejnou sú agendy štátnych a verejných inštitúcií, činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote, v umení a zároveň všetko, čo na seba púta verejnú pozornosť. Vecou verejnou je tiež činnosť politikov, miestnych aj celoštátnych úradníkov, sudcov, advokátov, rôznych kandidátov alebo čakateľov na tieto funkcie; vecou verejnou je rovnako umenie a teda všetko, čo na seba púta verejnú pozornosť, pri ktorých verejné záležitosti, resp. verejná činnosť jednotlivých osôb môže byť verejne posudzovaná.

10. Podstatnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti pre okresný súd a rovnako aj pre odvolací súd bola otázka týkajúca miesta, času zverejnenia inkriminovanej básne ako aj osoby, ktorá bola predmetom jej kritiky a tak hodnotiacich úsudkov.

10.1 Z právnych záverov vyslovených v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 385/2012 zo dňa 21. januára 2014 vyplýva, že „Najvšeobecnejšia klasifikácia osôb, do ktorých osobnostných práv malo byť výkonom slobody prejavu zasiahnuté, je ich rozdelenie na osoby verejné a osoby súkromné, teda radových občanov, ktorí nezastávajú žiadnu zvláštnu funkciu ani inú významnú spoločenskú rolu. Osoby verejné možno ďalej rozčleniť na osoby verejne činné a osoby verejne známe. Kategória osôb verejne činných zahŕňa všetky osoby, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci (politici vrátane regionálnych politikov a kandidátov vo voľbách, sudcovia ako špecifická kategória, štátni úradníci, predstavitelia ozbrojených zložiek, iní verejní činitelia a pod.). Tieto osoby spravidla zastávajú volené či menované funkcie, výkon ktorých podlieha kontrole zo strany verejnej mienky ako často jedinej novej podobe neformálneho sankčného mechanizmu. Skupinou disponujúcou v tejto kategórii najužším ochranným filtrom sú politici. Vedľa skupiny osôb verejne činných je vymedzená skupina osôb verejne známych, u ktorých verejná známosť môže byť daná tým, že vynikajú v určitých aktivitách, poprípade sa významne angažujú v určitých záležitostiach verejného záujmu (celebrity, členovia kráľovskej rodiny, u ktorých je však potrebné rozlišovať, či zastávajú nejakú oficiálnu funkciu, pretože pokiaľ áno, majú rovnaký status ako politici, významní podnikatelia, public figures by conduct - osoby, ktoré vstúpia do verejnej arény svojím konaním, napr. nejakým kontroverzným činom a následne sa k veci vyjadrujú v médiách).“ Z citovaného názoru nemožno vyvodit' inak, iba že žalobkyňa vo vzťahu k publikovanej básni nemala postavenie radového občana (súkromnej osoby); v zmysle vyššie uvedených záverov patrí do kategórie verejne činných osôb, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci, a to vrátane kandidátov vo voľbách; nezáleží pritom, či ide o voľby celoštátne alebo komunálne. Už od prijatia (oznámenia, ohlásenia) kandidatúry fyzickej osoby má táto pre účely posudzovania ochrany jej osobnosti status osoby verejne činnnej; navyše v podmienkach Slovenskej republiky nie je ničím neobvyklým, že záujmu médií s tým spojenou analýzou a kritikou tej ktorej osobnosti je podrobovaná už osoba, ktorá kandidatúru na tú ktorú verejnú funkciu (verejne) zvažuje, resp. jej kandidatúru hodnotiacia osoba čo len predpokladá. Žalobkyňa sa tak mylí pokiaľ tvrdí, že v čase distribúcie tlačoviny Hriňová nadovšetko pre účely posudzovania ochrany osobnosti postavenie osoby verejne činnnej nemala. Je verejným záujmom pre voliča (a tak pre ochranu demokratického zriadenia), aby volič rozhodujúci sa o svojej budúcej voľbe kandidátov na verejné funkcie poznal nielen z často mimoriadne dôkladnej sebaaprezentácie, ale aj z nezávislých zdrojov, prípadne aj z informácií konkurujúcich kandidátov. Uvedenému účelu prispievajú nezriedka

nevyberavé a osobné konfrontácie jednotlivých kandidátov napr. v spoločných verejných diskusiách; tomuto charakteru zodpovedá aj obsah žalovaným distribuovanej tlačoviny.

10.2 Podstatným je aj skutočnosť, kedy k distribúcii tlačoviny došlo; niet sporu, že k distribúcii došlo v čase prebiehajúcej predvolebnej kampane (čomu zodpovedá aj názov inkriminovanej básne - Komunálne voľby 2018). Ako žalobkyňa tak aj žalovaný mali v čase distribúcie tlačoviny v zásade rovnaké postavenie - osôb verejne činných ako kandidátov na primátora Mesta Hriňová; nie je pritom podstatné, že žalovaný do predvolebnej kampane vstupoval v pozícii obhajujúceho primátora.

10.3 So záverom o osobe žalobkyne ako osobe verejne činne a čase distribúcie tlačoviny Hriňová nadovšetko nevyhnutie plynie záver opakovane vyslovený v rozhodnutiach vyšších súdnych autorít, z ktorého možno vyvodíť, že osoba patriaca do kategórie verejne činných osôb môže byť objektom kritiky v súvislosti so svojím postavením kandidáta v komunálnych voľbách a hranice tejto kritiky sú širšie, ako u bežných občanov, ktoré postavenie osôb verejne činných nemajú. Vstupom do verejného priestoru (prijatím kandidatúry) musia tieto osoby preukázať vyššiu mieru tolerancie, teda strpieť vyššiu mieru záujmu o ich osobu; navyše je pravidlom, že práve osoby verejne činné (vrátane kandidátov na verejnú funkciu) majú väčšie možnosti oponovať kritike, ako je to u osôb súkromných. Iba skutočnosť, že kandidát verejnou funkciou do výsledku volieb nedisponuje (a v prípade neúspešnej kandidatúry ňou ani disponovať nebude) nie je dôvodom, aby bol považovaný za osobu súkromnú (radového občana); podstatné pre účely posúdenia zásahu do jeho osobnosti je, že touto verejnou funkciou disponovať na základe volieb v budúcnosti môže.

10.4 Odvolací súd pri posudzovaní zásahu do osobnosti žalobkyne vnímal aj formu, obsah a jazyk inkriminovanej básne a osobu autora; tvrdenie o tom, že v osobe autora ide o ľudového zabávača popreté nebolo. Sama žalobkyňa v podanom odvolaní považuje úroveň prerozprávania v básni z hľadiska publikačného a literárneho za mimoriadne nízku; jej obsah však podľa názoru odvolacieho súdu je pre nezainteresovaného čitateľa satirický, ironický a zveličujúci; nemá informačný a publicistický charakter; používa prostriedky metaforického a zveličujúceho charakteru. Nejde o literatúru faktu (ktorý by bolo možno dokazovať) ale o prerozprávanie toho, ako autor nadchádzajúce voľby a jej kandidátov vníma. Už samotný charakter básne Komunálne voľby 2018 nie je spôsobilý (s prihliadnutím na opisovanú osobu ako osobu verejne činnú a v čase predvolebnej kampane) porušiť osobnostné práva žalobkyne.

10.5 Okresný súd síce konštatoval, že osoba žalobkyne nebola v básni spomenutá menom a priezviskom a ani inými identifikačnými znakmi, odvolací súd však v rozpore s jeho závermi uvádza, že pre osobu znalú domácich pomerov ide o osobu ľahko identifikovateľnú (nepopreté tvrdenie, že za primátora kandidovali dve osoby, a to muž - doterajší primátor /žalovaný/ a žena - bývalá zamestnankyňa mestského úradu /žalobkyňa/). Nízky význam súd prvej inštancie prisúdil skutočnosti, že išlo o miestnu tlačovinu; k uvedenému odvolací súd zdôrazňuje, že pre posúdenie odpovede na otázku „kde?“ je čo aj miestna tlačovina práve tým prostriedkom, ktorý v rámci predvolebnej kampane mohol a mal pôsobiť na občanov voliacich práve osobu primátora mesta. Ani odlišné závery odvolacieho súdu v týchto dvoch otázkach (označenie kritizovanej osoby v básni a regionálna distribúcia) nemá za následok iné právne posúdenie pokiaľ ide o záver o tom, že v danom prípade je potrebné prioritizovať slobodu prejavu.

10.6 Práve analýzou vyššie uvedenej argumentácie aj odvolací súd dospel k záveru, že vytykané citácie uverejnené v básni Komunálne voľby 2018 publikované v tlačovine Hriňová nadovšetko neboli spôsobilé spôsobiť ujmu na osobnostných právach žalobkyne rovnako ako k takémuto záveru dospel súd prvej inštancie

11. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku, že súd prvej inštancie nevykonal navrhované dôkazy odvolací súd zdôrazňuje, že žalobkyňou prednesené návrhy mali preukázať zásah do osobnostných práv žalobkyne, avšak z jej subjektívneho hľadiska.

11.1 Z predloženého čestného prehlásenia F. L. a X. B. vyplýva iba, že žalovaný sa mal pred nimi na adresu žalobkyne vyjadriť v súvislosti s akciou Bytový dom XXX, O., že je podvodníčka. Uvedené nemá nič spoločné s nárokom uplatneným v prejednávanej veci, predmetom ktorej je posúdenie, či došlo k zásahu do osobnostných práv distribúciou tlačoviny Hriňová nadovšetko a nie, ako sa žalovaný o žalobkyňu vyjadril na inom mieste a v inom čase. K predmetu konania sa vyjadruje v čestnom prehlásení T. K., uvedené prehlásenie samo o sebe nie je dôkazom zásahu do osobnostných práv žalobkyne a

v zásade prezentuje subjektívne pocity neurčitých neidentifikovaných osôb (viacerí priatelia, členovia učiteľského zboru), ide o tzv. svedectvo z počutia a už vôbec neuvádza, ako na samotného T. K. obsah inkriminovanej básne pôsobil.

12. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie; tento správne vzhľadom na skutočnosť, že v osobe žalobkyne išlo o osobu verejne činnú a hodnotiace úsudky boli prezentované (distribúované) v rámci predvolebnej kampane správne prioritizoval slobodu prejavu. Z uvedeného dôvodu odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok postupom podľa ustanovenia § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil. Ako vecne správny potvrdil odvolací súd aj závislý výrok o nároku na náhradu trov konania, keď okresný súd správne prihliadol na zásadu úspechu v spore a náhradu trov konania priznal v rozsahu 100% plne úspešnému žalovanému proti žalobkyni, ktorá v spore úspešná nebola.

13. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V predmetnom prípade bol v odvolacom konaní plne úspešný žalovaný, preto mu podľa vyššie uvedených ustanovení vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré mu odvolací súd priznal proti žalobkyni v rozsahu 100%. Dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 C.s.p. odvolací súd nezistil.

14. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).